

16. časť

Na ceste do Jeruzalema

Cesta domov z Korintu

TROADA

... čiže Trója a okolie!

Troas, Troada, prístavné mesto na území maloasijskej Myzie [na SZ brehu Malé Asie], **založené Antigonem, jedným z nástupcov Alexandra Velikého**. Pôvodne sa jmenovalo **Antigonia T.**, po smrti Antigonovce bolo premenované jeho odpúrcem Lysimachem Thráckym na **Alexandrii**, s prízviskom **Troadská** na rozlíšenie od Alexandrie v Egypte. Leželo j. od Homérovej Troje. Za sýrskych Seleukovcov sa stalo **svobodným mestom** a razilo své vlastní mince [od r. 165-64 př. Kr.]. Od r. 133 př. Kr. bylo pod vládou Římanů. **Všecky významné silnice maloasijské se sbíhaly v tomto městě**. Augustus z něho učinil **římskou kolonii** s mnohými výsadami, takže se stalo jedním z nejvýznamnějších měst maloasijských. Dnešní rozsáhlé ruiny, jež dlouho sloužily za stavební kámen, dokazují jeho bývalou slávu. Vždyť i **Julius Caesar a sám Augustus sem chtěl přenést sídlo říše římské**. Dodnes jsou tu zbytky velkého vodovodu a lázní.

Eutychus, ktorý zaspal na kázni...

- Toto miesto predkovia často chápali ako znamenia a výstrahu pre každého, kto by (na svoju škodu) spal a drial, keď sa v kázni ohlasuje a vysvetľuje Božie slovo ☺, ktoré je pre človeka záchranou (M. Henri)
  - „*Nemýľte sa: Boh sa vysmievať nedá. Čo človek zaseje, to bude aj žať.*”⁸ *Lebo kto seje pre svoje telo, z tela bude žať porušenie. Ale kto seje pre ducha, z ducha bude žať večný život.* (Gal 6:7-8 SSV)“ A tak Eutychus pôsobí ako symbol človeka, ktorý sa – súc stojaci pred Duchovným, čiže pred Bohom – nechá premôcť svojim telom a... zahynie!

- Uzdravenie je potom symbolom Božieho milosrdenstva, ktorý „nechce smrť hriešnika...“
  - Ukazuje veľký Pavlov súcit, keď sa (povedané viac emotívne, než suchý a vecný Lukáš) vrhne na zem, na chlapcovo telo a s bolesťou ho objíma, modlí sa zaň...
  - ... a potom hovorí: „Jeho život je v ňom!“
- Akonáhle Pavol (z vnuknutia Ducha?) zistí, že chlapec bude žiť, ďalej sa už vecou nezaobera, ale vracia sa k tomu podstatnému: Ohlasovanie, Eucharistia, duchovný rozhovor, ktorý sa preťahuje až do rána...
  - Aj ostatní, zdá sa, v pokoji a viere opustia chlapcovo telo (po tom, čo ho, samozrejme, preniesli asi niekam do domu) a venujú sa tomu, čo aj pre nich má absolútnu prioritu: Kristus a Jeho Slovo a Telo...

ČO JE NAOZAJ DÔLEŽITÉ?

Tento postoj, dnes až nepochopiteľný, bol v minulosti úplne bežný:

„Jean de Joinville spomína, ako vojsko francúzskeho kráľa, v ktorom sám slúžil, zachvátila na brehoch Nílu epidémia, a ako sa sám Joinville, ležiaci na lôžku a zotavujúci sa z choroby, zúčastnil na omši, čo sa v ktorýsi deň vysluhovala v jeho stane. Vysluhujúci kňaz sa odrazu zapotácal, lebo aj jeho zasiahla morová rana. Joinville vyskočil z lôžka a ponáhlal sa ho podoprieť: „Dokončíte svätú omšu,“ vykrikol. Joinville pokračuje v rozprávaní: „A tak dospieval omšu až do konca, a bola to posledná omša v jeho živote.“ Avšak dnes by sa Joinvillovo konanie nikomu nepozdávalo veľmi rozumné: keby sme sa ocitli pred kňazom, ktorého postihla nevoľnosť, ponáhľali by sme sa zavolať lekára, kým najväčšou Joinvillovou starosťou - aj starosťou kňaza, pokiaľ to možno vyvodíť z príbehu -, bolo „doslúžiť omšu“.“

(RéGINE Pernoudová, Mýty a fakty o stredoveku)

Má v sebe pritom svoju železnú logiku:

„Keď som prednášal o evanjelizácii, spýtal som sa, čo to znamená, že evanjelizácia je prvou povinnosťou Božieho ľudu. Povedali mi, že je to absurdné vyjadrenie. To by znamenalo, že neexistuje žiadna iná povinnosť, ktorá by prevyšovala túto. Na takúto odpoveď som sa veľmi rozčúlil. Povedal som: „Predstavte si, že rodičia majú malé dieťa a vedia, že pre to dieťa môžu urobiť len jednu dobrú vec: Buď ho budú kŕmiť, alebo ho môžu priviesť ku Kristovi. Títo rodičia sú povinní uprednostniť Krista. Ich prvou povinnosťou lásky je priviesť dieťa ku Kristovi.“ Jeden mladík mi veľmi nahnevane povedal: „Ako môžete vysloviť takéto veci? Ako môžete povedať, že by rodičia mali nechať svoje dieťa hladné?“ Vysvetlil som mu to: „Takúto vec vám môžem povedať len preto, lebo ja by som radšej osobne spoznal Krista, než by som bol sýty. Keby bola pre mňa potrava dôležitejšia ako Kristus, nemohol by som to povedať. Ale Kristus je pre mňa viac ako život.““

(Tom Forrest)

„Udalosť, o ktorej text hovorí, patrí k stredobodu dejín spásy: rozpráva o uzatvorení zmluvy medzi Bohom a Abrahámom. Tu sa totiž začína zmluva, ten Boží testament, ktorý bude mať svoje pokračovanie v Mojžišovi a svoju definitívnu podobu nadobudne v Kristovi. Táto zmluva je uzatvorená podľa bežných spôsobov národov, ktoré ešte nepoznali písmo a nachádzame tu najistejší typ kontraktu na zaistenie vernosti a bezpečnosti. Zvíera sa rozdelí na dve časti a ten, čo uzatvára zmluvu, prejde uprostred nich. Tento úkon bol nebezpečnou prísahou, pretože vyjadroval definitívny a neodvolateľný záväzok, istý druh kliatby nad sebou samým v prípade porušenia zmluvy a v dôsledku toho aj zviazanie svojho života a šťastia s daným slovom. Tento úkon hovorí: osud tohto zvieraťa, rozťatého na dve časti, bude aj mojím osudom, ak nebudem verný svojmu slovu; v prípade mojej nevernosti budem rozkúskovaný ako toto zviera. Človek, ktorý tak robí, vyjadruje ochotu položiť život za svoje slovo, spája svoj život s daným slovom, ktoré sa tak stáva jeho osudom, hodnotou vyššou ako sám biologický život. Keď takto robí Abrahám, vyjadruje, že verí, zveruje svoj život slovám tejto zmluvy, neodvolateľne im zveruje svoj život. Slovo sa tak stáva priestorom jeho života a ochotou dať za toto slovo aj svoj život. Týmto kladie Patriarcha počiatok vyznaní mučeníkov, uznáva nedotknuteľný majestát slova, pravdy. Viera je hodná aj utrpenia. Viera je hodná aj nasadenia na život a na smrť. Veriť znamená: vložiť vlastný život do priestoru Božieho slova; spojiť svoj život a vlastný osud s týmto slovom; byť ochotným obetovať vlastný prospech, zriecť sa vlastníctva seba samého a svojho času v záujme Božieho slova. Boh, ktorý je verný až na smrť, hľadá našu vernosť. Božie slovo je dôležitejšie ako náš súkromný život. Nadvláda Božieho slova sa neuplatňuje len v krutom mučeníctve. Posolstvo Boha, ktorý viaže svoj život so zmluvou s nami, je zvest' pre každodenný život: v malých veciach, v trpezlivosti každodennej viery sa uskutočňuje cesta vernosti a upriamujúc pohľad na Kristovu krv sa stále plnšie otvárame pre jeho lásku (porov. 1 Klem 7, 4).“

(Jozef Ratzinger)

- **KREŠŤANSKÁ VIERA** je v podstate autentickou AŽ VTEDY, keď človek uverí, že Ježiš je NAJDÔLEŽITEJŠIA VEC v jeho živote – dôležitejšia, než všetko ostatné, než jeho vlastný život!
- **A KREŠŤANOM** sa potom človek stáva až vtedy, keď sa (aktom krstu) ZAVIAŽE, že podľa toho bude odteraz skutočne konať!
  - **porov.:** „³⁸ Peter im povedal: "Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Svätého Ducha. (Act 2:38 SSV)“

A, samozrejme, pohorší to každého, kto sa nestotožnil s Kristovým pohľadom na to, o čom vlastne ľudský život je, kedy začína, kedy končí (nikdy ☺), o čom v ňom ide a čo je teda skutočne dôležité a čo vedľajšie...

HIERARCHIA DOBIER...

- Ak je pravda, čo hovorí Ježiš Kristus, potom jediné, na čom naozaj záleží, je Boh sám osobne – a to, či Mu uveríme a či si Ho zamilujeme!

- Uprednostniť pred tým niečo iné znamená konať zlo... čiže uprednostniť nižšie dobro na úkor vyššieho.

Znova tu zaznieva „eutychovska symbolika“:

- U Eutycha prevládne „telo“ (spánok) nad „duchom“ (evanjelium) – a zomrie
- Ostatní, naopak premôžu „telo“ a zvíťazí u nich „duch“ – keď až do rána do seba doslova „nasávajú“ Krista a Jeho slovo.

Slovami Toma Forresta na záver:

„Najlepší dokument o evanjelizácii je apoštolská exhortácia Pavla VI. Evangelii nuntiandi. Citujú z neho dokonca aj protestanti. V tomto dokumente pápež hovorí, že Cirkev existuje, aby evanjelizovala. Evanjelizácia je príčina, pre ktorú Cirkev existuje. Preto ju Kristus založil. Preto existujú diecézy, farnosti. Preto existujú hnutia a rôzne združenia a spoločnosti. Evanjelizácia je dôvod života Cirkvi. Ak Cirkev neevanjelizuje, je ešte živá? Každý sa musí pozrieť na seba a skúmať nielen svoje chodenie do kostola a svoje modlitby ruženca, ale skúmať aj to, ako splňa svoju základnú povinnosť.“

(Tom Forrest)

Nasledujúce kapitoly Skutkov (a aj predchádzajúci text taký bol) budú vlastne len ilustrovať tento postoj na príklade Pavla:

- **Postoj nelogický, absurdný a „fanatický“ napríklad pre vyznávačov „ateistického náboženstva“**, pre ktorých to tak musí byť, lebo ak je jedinou hodnotou pozemský život a materiálne „užívanie si“, potom Pavol koná zle.
- Naopak, **postoj veľmi racionálny a logický a jediný prijateľný pre každého**, kto má skúsenosť Krista a hľadá na svet z Kristovej perspektívy a uveril Mu.

„V Písme svätom, v 7. kapitole 2. knihy Machabejcov, je príbeh matky, ktorá mala sedem synov. Bola v podobnej situácii. Musela sa rozhodnúť, či je dôležitejší ich život, alebo ich viera. Brutálny kráľ chcel totiž zničiť vieru Izraelitov. Dupočul sa o tejto žene, ktorá oslavovala Boha a ktorá žila pre Boha. Začal ju ohrozovať. Vyžadoval od nej a jej synov, aby priniesli obeť pohanským bohom. Jej prvý syn odmietol obetovať falošným bohom a pred očami matky a súrodencov bol rozštvrtený na malé kúsky. To isté sa stalo s druhým, tretím i so štvrtým synom. Vyzeralo to ako v mäsiarstve. Jej synovia boli jednoducho rozkúskovaní. Nakoniec jej ostal už len jeden syn. Kráľ jej povedal: „Či ti nie je ľúto? Zachráň život tvojho jediného syna.“ Ona sa prihovorela svojmu synovi dialektom, rečou, ktorej kráľ nerozumel. A kráľ sa domnieval, že matka vyzýva svojho syna, aby sa vzdal viery a zachránil si život. Lenže ona mu povedala: „Nezahanbi svojich bratov. Nasleduj ich!“ Tento posledný syn bol ešte dospievajúci mladík. Na jednej strane sa mu ponúkal život, na druhej strašná smrť. A on uprednostnil vieru pred životom! Takisto bol rozštvrtený. Tento príbeh sa končí nádhernými slovami: „A nakoniec zomrela matka.“ Viera je najcennejší zo všetkých darov. Je omnoho dôležitejšia ako život.“

(Tom Forrest)

ZRKADLO:

- Naše praktické konanie tak je akýmsi zrkadlom, ktoré nemilosrdne a prakticky odhaľuje náš „rebríček hodnôt“.
- Keby sme teraz mali odpovedať na otázku: Do čoho vkladáme najviac prostriedkov (čas, peniaze, energia) – čo by nám vyšlo ako náš *skutočný* zmysel života?
  - Bol by to naozaj Kristus?
- Čo s tým v praxi urobíme (ak to Kristus nebol)?

Efezskí starší v Miléte

Pavlova reč a otázka opory vo viere

- Znova motív priorít:
  - „ako som slúžil Pánovi so všetkou pokorou v slzách a skúškach, ktoré na mňa doliehali z úkladov Židov; ²⁰ ako som nezanedbal zvestovať vám všetko užitočné a učil som vás verejne i po domoch; ²¹ ako som zaprisahával Židov aj Grékov, že sa majú obrátiť k Bohu a uveriť v nášho Pána Ježiša. (Act 20:19-21 SSV)“
  - „²² A teraz spútaný Duchom idem do Jeruzalema, hoci neviem, čo ma tam čaká. ²³ Len Duch Svätý ma vo všetkých mestách uisťuje, že ma očakávajú okovy a súženie. ²⁴ Svoj život si však veľmi necením, len aby som dokončil svoj beh a službu, ktorú som dostal od Pána Ježiša: svedčiť o evanjeliu Božej milosti. (Act 20:22-24 SSV)“
- **ČO JE STĹP A OPORA PRAVDY?**
  - „²⁹ Ja viem, že po mojom odchode vniknú medzi vás draví vlci a nebudú šetriť stádo. ³⁰ Ba aj z vás samých povstanú muži, čo budú prevrátene hovoriť, aby strhli učeníkov za sebou. ³¹ Preto bdejte a pamätajte, že som tri roky vo dne v noci neprestával so slzami napomínať každého z vás. ³² A teraz vás odporúčam Bohu a slovu jeho milosti: ono má moc budovať a dať dedičstvo medzi všetkými posvätenými. (Act 20:29-32 SSV)“
  - „¹⁴ Toto ti píšem v nádeji, že čoskoro prídem k tebe, ¹⁵ ale ak sa omeškám, aby si vedel, ako si máš počínať v Božom dome, ktorým je Cirkev živého Boha, stĺp a opora pravdy. (1Ti 3:14-15 SSV)“

Pavol tu vyznáva vieru v to, v čo verili od neho až do XVI. storočia všetci kresťania: je stĺpom a oporou pravdy je CIRKEV – a len v nej ohlasované a spoľahlivo vysvetľované Písmo má svoju neomylnú hodnotu a cenu.

Až kým neprišla „lobotómia“ v podobe Martina Luthera a jeho zásady „Sola Scriptura“, ktorá v podstate úplne vylúčila z hry Ježiša Krista, prítomného v Tele svojej Cirkvi:

- **UŽ NIE KRISTUS**, ktorý vysvetľuje Písmo prostredníctvom apoštolov, s ktorými je až do konca sveta,...
- ... **ALE „MŔTVA LITERA“** (= Kristovo slovo, odtrhnuté od Živého Krista), ktorú si každý človek a kazateľ môže sám ľubovoľne vysvetliť podľa svojich chůťok, ako ho to len napadne...

Presne pred týmto Pavol varoval:

- **Prídu falošní kazatelia, ktorí sa nebudú opierať o Cirkev, ale len o „písma“** – stalo sa, keď sa začali objavovať **gnostické apokryfné spisy**...
- **Hrádzou proti nim je práve APOŠTOLSKÝ ÚRAD**, ktorý je garantovaný Ježišom Kristom.
  - **To, že sa od neho bratia protestanti odtrhli**, viedlo a vedie k nekontrolovateľnému štiepeniu, konfliktom, sporom, ... – a mnohokrát k viac, alebo menej zanechaniu autentickej kresťanskej cesty podľa Ježiša Krista.

A jedna agrafa...

„Blaženejšie je dávať, ako prijímať“ (Act 20:35 SSV)“

Agrafy sú mimoevanjeliové (a často aj mimoblibcké) výroky Ježiša Krista. Toto je jeden z nich...

Existujú aj iné:

- Apoštolské konštitúcie: *„To, čo je slabé, má byť zachránené tým, čo je silné“*
- Apokryfné evanjelium Hebrejov: *„A nemajte radosť z ničoho, okrem toho, ak na svojho brata hľadáte s veľkou láskou“*
- Justín Mučeník: *„V čom ťa zastihnem, v tom ťa budem súdiť“*
- Klement Alexandrijský: *„Usilujte sa o veľké veci a malé vám k tomu budú pridané“*
- Origenes: *„Kto je blízko pri mne, je blízko ohňa. Kto je ďaleko odo mňa, je ďaleko aj od Kráľovstva“*

- Nápís na mešite vo Fathpur Sikri: „*Tento svet je most, prejdí po ňom, ale nestavaj si na ňom dom*“
- Agrafon o práci v sobotu: „*V ten deň uvidel niekoho, ako pracuje v sobotu. Povedal mu: Človeče, ak vieš, čo robíš, si blahoslavený. Ale ak to nevieš, si prekliaty a priestupník Zákona!*“

Celkove existuje asi 353 agráf, z ktorých by 36 mohlo byť autentický, teda naozaj patriacich Ježišovi.

JERUZALEM

Nostalgický problém

Keď sme prišli do Jeruzalema, bratia nás milo prijali. Na druhý deň šiel Pavol s nami k Jakubovi, kde sa zišli všetci starší. Pozdravil ich a dopodrobna vyrozprával, čo urobil Boh prostredníctvom jeho služby medzi pohanmi. Keď to počuli, oslavovali Boha a jemu povedali: "Vidíš, brat, koľko tisíc Židov uverilo a všetci horlia za zákon.

Ale o tebe sa dopyčuli, že učíš všetkých Židov, čo sú medzi pohanmi, aby odpadli od Mojžiša, a hovoríš, že nemajú obrezávať svojich synov ani žiť podľa zvykov. Čo teda robiť? Isto sa dozvedia, že si prišiel.

(Act 21:17-22 SSV)

- V Jeruzaleme Pavol naráža na židokresťanov, ktorí ešte (zdá sa) zďaleka nechápu plný dosah a dopad Evanjelia...
- Reagujú podobne, ako dnes napríklad nacionalisti: väzby na niečo „mimoevanjeliové“ a vo svojej podstate prekonané sú u nich stále veľmi silné a emotívne a v podstate im:
  - zabraňujú naplno pochopiť Evanjelium
  - a dokonca sa mu akoby (ako aj v tomto prípade) nadradzovali: Dokázali by možno odmietnuť Pavla, pretože – napriek všetkému, čo vykonal a všetkej Božej milosti – koliduje s ich nostalgickými väzbami (analogicky dnes možno napríklad niektorí maďarský „kresťania“ verzus slovensí „kresťania“...)

Pavlova reakcia

- Pavol ich chápe.

- A aj keď mu to možno pripadá, ako kompromis a zbytočné divadielko, podvolí sa ich riešeniu:

„Urob teda toto, čo ti hovoríme: Máme štyroch mužov, ktorí majú sľub. Vezmi ich, posväť sa s nimi a zaplať za nich, aby si dali oholiť hlavu. Tak zvedia všetci, že nie je nič na tom, čo o tebe počuli, ale že aj sám zachovávaš zákon a žiješ podľa neho. A o pohanoch, čo uverili, sme rozhodli a napísali, aby sa zdržali mäsa obetovaného modlám, krvi, zaduseného a smilstva.“ A tak Pavol vzal tých mužov, na druhý deň sa s nimi očistil, vošiel do chrámu a ohlásil, že sa končia dni očisťovania, len čo sa prinesie za každého z nich obeta.

(Act 21:23-26 SSV)“

Možno príčinu Pavlovho konania nájdeme v jeho listoch:

¹⁹ Lebo hoci som slobodný voči všetkým, stal som sa sluhom všetkých, aby som čím viacerých získal. ²⁰ Pre Židov som sa stal akoby Židom, aby som získal Židov. Pre tých, čo sú pod zákonom, bol som akoby pod zákonom - hoci sám som nebol pod zákonom -, aby som získal tých, čo boli pod zákonom. ²¹ Pre tých, čo boli bez zákona, bol som akoby bez zákona - hoci bez Božieho zákona som nebol, ale bol som pod Kristovým zákonom -, aby som získal tých, čo boli bez zákona. ²² Pre slabých som sa stal slabým, aby som získal slabých. Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých.

(1Co 9:19-22 SSV)

A toto jeho odhodlanie je pre nás nesmierne inšpirujúce!

Až ho spoznali Efezania...

²⁷ Keď sa tých sedem dní už končilo, zbadali ho v chráme Židia z Ázie. Pobúrili celý zástup, položili naň ruky ²⁸ a kričali: "Mužovia, Izraeliti, pomáhajte! Toto je ten človek, čo všetkých všade učí proti ľudu, proti zákonu a proti tomuto miestu. Ba ešte aj Grékov voviedol do chrámu a poškrvnil toto sväté miesto." ²⁹ V meste s ním totiž videli Efezana Trofima a mysleli si, že Pavol ho voviedol do chrámu.

³⁰ Celé mesto sa rozbúrilo a začal sa zbiehať ľud. Chytili Pavla, vyvliekli ho z chrámu a hneď zatvorili brány. ³¹ Už ho chceli zabiť, keď došlo veliteľovi kohorty hlásenie, že sa celý Jeruzalem búri. ³² On si hneď vzal vojakov a stotníkov a zbehol k nim. Keď uvideli veliteľa a vojakov, prestali Pavla biť. ³³ Tu veliteľ pristúpil k nemu, vzal ho a rozkázal ho spútať dvoma reťazami. Potom sa opýtal, kto je to a čo vykonal. ³⁴ Ale v dave každý vykrikoval niečo iné. A keď sa v tom zmätku nemohol dozvedieť nič isté, rozkázal ho odviesť do pevnosti.

³⁵ Keď prišiel ku schodom, museli ho pre násilie davu vojaci niesť, ³⁶ lebo celé množstvo ľudu šlo za ním a kričali: "Preč s ním!" ³⁷ Keď ho už mali voviesť do pevnosti, povedal Pavol veliteľovi: "Smiem ti niečo povedať?" On vrazil: "Ty vieš po grécky? ³⁸ Nie si ty ten Egyptan, čo nedávno vyvolal vzburu a vyviedol na púšť štyritisíc zbojníkov?" ³⁹ Pavol povedal: "Ja som Žid z cilícijského Tarzu, občan nie neznámeho mesta. Prosím ťa, dovoľ mi prehovoriť k ľudu."

⁴⁰ On mu dovolil a Pavol, ako stál na schodoch, pokynul ľudu rukou. Keď nastalo úplné ticho, prehovoril k nim po hebrejsky:

Pavlova reč...

- **Pavol, ako zvyčajne, začína od spoločného:**

- „*„Bratia a otcovia, počúvajte, čo vám teraz poviem na svoju obranu!“*² *Keď počuli, že im hovorí hebrejsky, ešte väčšmi zatíchli. A povedal:*³ *„Ja som Žid. Narodil som sa v cilícijskom Tarze, ale vychovaný som bol v tomto meste. Pri Gamalielových nohách som sa naučil prísne žiť podľa zákona otcov a horlil som za Boha, ako aj vy všetci dnes.“*⁴ *Túto Cestu som prenasledoval až na smrť: spútal som mužov i ženy a dával som ich do väzenia,*⁵ *ako mi dosvedčí aj veľkňaz a celá veľrada. Od nich som dostal aj listy pre bratov a šiel som do Damasku, aby som aj tých, čo tam boli, v putách priviedol do Jeruzalema na potrestanie. (Act 22:1-5 SSV)“*

- **Potom vysvetľuje svoje obrátenie:**

- „*„Ale ako som šiel a blížil sa k Damasku, zrazu ma okolo poludnia zalialo jasné svetlo z neba.“*⁷ *Padol som na zem a počul som hlas, ktorý mi hovoril: „Šavol, Šavol, prečo ma prenasleduješ?“*⁸ *Ja som odpovedal: „Kto si, Pane?“ A on mi povedal: „Ja som Ježiš Nazaretský, ktorého ty prenasleduješ.“*⁹ *Tí, čo boli so mnou, svetlo videli, ale hlas toho, čo so mnou hovoril, nepočuli.“*¹⁰ *I povedal som: „Čo mám robiť, Pane?“ A Pán mi povedal: „Vstaň a choď do Damasku; tam ti povedia všetko, čo ti je určené urobiť.“*¹¹ *Keďže som pre jas toho svetla nevidel, viedli ma moji sprievodcovia za ruku, a tak som prišiel do Damasku.“*¹² *Istý Ananiáš, nábožný muž podľa zákona, ktorému všetci tamojší Židia vydávajú svedectvo,*¹³ *prišiel za mnou, pristúpil a povedal mi: „Brat Šavol, pozeraj!“ A ja som ho v tú hodinu videl.“*¹⁴ *Tu on povedal: „Boh našich otcov ťa predurčil, aby si poznal jeho vôľu, videl Spravodlivého a počul hlas z jeho úst.“*¹⁵ *Lebo mu budeš pred všetkými ľuďmi svedkom toho, čo si videl a počul.“*¹⁶ *A teraz - čo čakáš?! Vstaň, daj sa pokrstiť, zmy svoje hriechy a vzývaj jeho meno!“ (Act 22:6-16 SSV)“*

- **A kameň úrazu:**

- „*„¹⁷ Keď som sa potom vrátil do Jeruzalema a modlil som sa v chráme, padol som do vytrženia*¹⁸ *a videl som ho, ako mi hovorí: „**Ponáhľaj sa a rýchlo odíď z Jeruzalema, lebo neprijmú tvoje svedectvo o mne.**“*¹⁹ *Ja som povedal: „Pane, oni vedia, že ja som zatváral do väzenia a bil po synagógach tých, čo verili v teba.“*²⁰ *A keď vylievali krv tvojho svedka Štefana, aj ja som bol pri tom, schvaľoval som to a strážil som šaty tým, čo ho zabíjali.“*²¹ *Ale on mi povedal: „**Chod’, lebo ťa pošlem ďaleko medzi pohanov.**“*²² *Až po toto slovo ho počúvali, ale potom začali kričať: „Preč s takýmto zo sveta, lebo nie je hoden žiť!“ (Act 22:17-22 SSV)“*
- **A toto bol problém, rana židovskému pocitu vyvolenosti:**
  - Pripomenutie im ich „tvrdošijnosti“ – čo je, nakoniec, stráž „pieseň“ už od čias Mojžiša...
  - a súčasne myšlienka, že by sa mali o Boh „deliť“ s... **POHANMI!!!**

Pavlova reakcia 2

- V tejto chvíli chápeme Pavlov postoj úplne:
  - **Vie sa prispôbiť až do úplnej krajnosti** – a tou je podmienka, že neporuší podstatu Evanjelia.
  - **Ale za túto hranicu nepôjde...**
- **DODRŽANIE PREDPISOV ZÁKONA neprekáža Evanjeliu**, ani životu podľa Krista (tomu prekáža len nútenie pohanov žiť tiež podľa Zákona, voči čomu sa Pavol vehementne postavil, ako už vieme)
- **ALE PRAVDA EVANJELIA O VYVOLENÍ POHANOV – tam už Pavol nemá kam cúvnuť**. Preto o tom hovorí otvorene – aj keď vie, že riskuje...

DO PRAXE:

- **Nemáme náhodou niekedy pokušenie „zjemňovať“ a „prispôbovať“ požiadavky Evanjelia** s odôvodnením, aby sme „ľudí neodstrašili“ a „čím viacerých získali“ – ale získali pre „čo“, ak to už vlastne nie je Evanjelium?
- **A na druhej strane – nedržíme sa niekedy príliš rôznych „nalepených tradícií“**, ako napríklad starokatolíci tridentského obradu sv. omše, alebo rôznych zvykov a pobožností – kvôli ktorým potom odmietame časti autentického Evanjelia?

Pavlova opozícia

- Na Pavlovej opozícii zase vidíme, že **Evanjelium je tak revolučne nové, že jeho úplné prijatie naozaj vyžaduje od človeka úplne zomrieť všetkému, čím bol doteraz...**
- **AK NIEČO PRETRVÁ** – nech je to nacionalizmus, socializmus, rasizmus, čokoľvek – **vždy sa to dostane do konfliktu s Evanjeliom** – a potom alebo zomrie daný „izmus“, alebo musíme zradiť a „vykastovať“ Evanjelium...

DO PRAXE:

- **Nemáme aj my nejakých takýchto „Izákov“**, ktorých nie sme ochotní stratiť a obetovať pre Krista a ktorých nadradzujeme Kristovi?

Pavol v pevnosti

„²⁴ veliteľ rozkázal odviesť ho do pevnosti a nariadil bičovať ho a vypočúvať, aby sa dozvedel, prečo naň tak kričia. ²⁵ Ale keď mu uťahovali remene, Pavol povedal stotníkovi, čo tam stál: "A

smiete bičovať rímskeho občana, a ešte bez súdu?"²⁶ Keď to stotník počul, išiel za veliteľom a hlásil mu: "Čo to chceš robiť? Ved' je to rímsky občan."²⁷ Veliteľ prišiel za ním a pýtal sa ho: "Povedz mi, ty si Riman?" On odpovedal: "Áno."²⁸ Veliteľ vrazil: "Ja som toto občianstvo získal za veľkú sumu." A Pavol povedal: "A ja som sa v ňom narodil."²⁹ Tí, čo ho mali vypočúvať, hneď od neho odstúpili a aj veliteľ sa zľakol, keď sa dozvedel, že je Riman a že ho sputnal.³⁰ Keďže chcel presne vedieť, z čoho ho Židia obviňujú, na druhý deň mu sňal putá, rozkázal, aby sa zišli veľkňazi a celá veľrada, priviedol Pavla a postavil ho pred nich.

(Act 22:24-30 SSV)“

- Pavol vie trpieť pre Krista – ale nie je pobláznený masochista. Nemá záľubu v utrpení pre nič – za nič.
- Preto keď má šancu vyhnúť sa mu, urobí to – tak, ako aj predtým.

Pavol vo Veľrade

„Pavol sa uprene zahľadel na veľradu a povedal: "Bratia, ja som si počínal podľa najlepšieho svedomia pred Bohom až do dnešného dňa."² Tu veľkňaz Ananiáš rozkázal tým, čo stáli pri ňom, aby ho udreli po ústach.³ Vtedy mu Pavol povedal: "Boh udrie teba, ty obielená stena! Sedíš tu, aby si ma súdil podľa zákona, a proti zákonu ma kážeš biť?"⁴ Tí, čo tam stáli, povedali: "Božiemu veľkňazovi zlorečíš?"⁵ Pavol vrazil: "Nevedel som, bratia, že je to veľkňaz; ved' je napísané: "Kniežatú svojho ľudu nebudeš zlorečiť.""

(Act 23:1-5 SSV)“

- Pavol skúša seriózne hovoriť.
- Ale reakcia od veľkňaza mu hneď dá najavo, že tu sa nič seriózne, ani zmysluplné diať nebude.
- **Nasledujúce Pavlovo konanie ukazuje už len to, že chce mať celú túto nezmyselnosť čím skôr za sebou... ☺**

Perlička: V dobe NZ veľkňaza dosadzovali Rimania. Takže súčasný veľkňaz, Annáš, vládol len od roku 47 a Pavol o ňom zrejme naozaj netušil, že je to veľkňaz (v tom čas bol na apoštolských cestách mimo Jeruzalema). Annáš bol známy ako lakomec a nakoniec ho v roku 59 ako „priateľa Rimanov“ zavraždili židovskí partizáni – zelóti.

„⁶ Ale Pavol vedel, že jedna časť sú saduceji a druhá farizeji, preto zvolal vo veľrade: "Bratia, ja som farizej, syn farizejov. Pre nádej a zmrŕvychvstanie ma súdia."⁷ Ako to povedal, nastala medzi farizejmi a saducejmi hádka a zhromaždenie sa rozčeslo.⁸ Lebo saduceji tvrdia, že niet zmrŕvychvstania ani anjela, ani ducha, kým farizeji vyznávajú jedno i druhé.⁹ Strhol sa veľký krik a vstali niektorí zákonníci z časti farizejov a protestovali: "Nenachádzame nič zlé na tomto človekovi. A čo ak s ním hovoril duch alebo anjel?!"¹⁰ Keď hádka silnela, veliteľ z obavy, že Pavla roztrhajú, poslal dolu vojakov, aby im ho vyrvali a odviedli do pevnosti.

(Act 23:6-10 SSV)“

FARIZEJI: Tento směr v židovství, který je třeba brát velmi vážně, byl určitým druhem lidového hnutí, náboženské strany nebo školy s mnoha významnými učiteli a znalci Písma. Snažili se prosazovat Boží vůli do všedního života a uskutečňovat ji. Základem byla psaná a ústní tradice jako zjevení Boží vůle. Měli důvěru ke svobodě člověka a věřili ve vzkříšení mrtvých. Jejich příkázání a nesčetné předpisy chtěly být realistické a splnitelné. Plnění požadavků Zákona se jim zdálo být nejlepší přípravou na eschatologickou dobu. Zbožnost podle Zákona, skutky lásky a modlitba byly podstatou jejich života. Po židovské válce byli jedinou silou, která umožnila další život judaismu. Byli spojnicí se starým Jeruzalémem a připravovali cestu rabínskému judaismu. (MSK)

SADUCEJI: Strana saduceů byla početně malá, měla ovšem velký vliv. Patřili k ní příslušníci předních rodin, zvláště kněžské vysoké šlechty. Zajímali se především o chrám, kultovní předpisy a Svatou zemi. Jejich cílem bylo zřízení národního státu vedeného chrámem. Vůči Ježíšovu hnutí, kritickému vůči chrámu a odmítajícímu Zákon, cítili nesmiřitelné nepřátelství. Saducejské odmítání vzkříšení z mrtvých, přísná vazba na Pět knih Mojžíšových, přesvědčení o odplatě dobra a potrestání zla již v tomto životě byly důvodem nepřekonatelných protikladů vůči křesťanství. Saduceové zanikli se zničením Jeruzaléma. Jejich protivníci, farizeové, přežili. (MSK)

Úklady a transport do Cézarey

Spiknutí Židů proti Pavlovi (23,12-22)

Lukáš znal pravděpodobně příběh, který mu posloužil jako předloha především ve verších 16-22. V každém případě se v tomto úryvku projevují historické poznatky o agresivních a subversivních skupinách před vypuknutím židovské války (66 po Kr.). Lukáš dokáže krátce a sevřeně propojit souhrnem. Veliké je však také jeho umění dramaticky vystavět epizody a zeširoka vyprávět. Scéna vyhrocuje negativní názor na Židy, kteří jsou nyní rozhodnuti spáchat dokonce vraždu. Tím méně problémů je s římskou vrchností. Lukáš představuje státu křesťanství jako pozitivní veličinu, která je proto hodna jeho ochrany a která nesmí být spojována s odbojnými skupinami ohrožujícími stát. To vše se odehrává na úkor Židů, kteří byli v Lukášově době v Palestině už dlouho poraženi a ničení. (MSK)

Převoz Pavla do Cesareje (23,23-35)

Noční pochod a vojenský ochranný oddíl naznačují, v jakém nebezpečí se podle Lukášovy představy Pavel nacházel. V dopise místodržiteli Felixovi, který s krajní tvrdostí vykonával svůj úřad v Cesareji v letech 52/53-58 po Kr., shrnuje Lukáš situaci: smrtelné ohrožení Pavla jeho vazba, jeho právo coby římského občana, zhodnocení sporu jako pře o víru mezi Židy, nikoli však jako Pavlova trestuhodného přestupku, plánovaný vražedný útok a odvolání se žalobců na nejvyšší římskou instanci v Palestině. (MSK)